

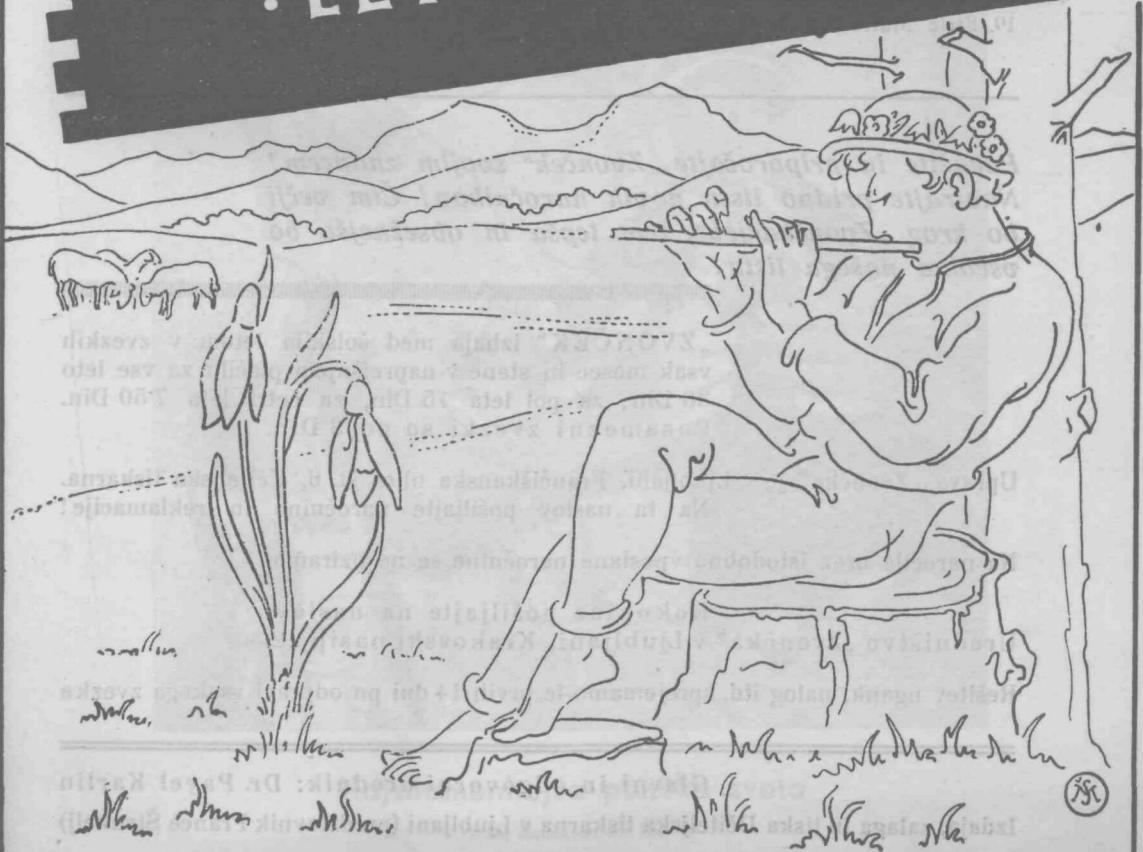
• POŠTNINA · PLAČANA ·
• V · GOTOVINI ·

5

Ivonček

♦ 1936 ♦ 1937 ♦

• LETO · XXXVIII ·

* IZHAJA MESEČNO * LETNA NAROČNINA : DIN. 30' - *

Vsebina petega zvezka

	Stran
1. Najznamenitejša punčka sveta. Fotogr. posnetek	97
2. O princu z dolgim nosom. Španska pravljica	98
3. Najmlajša filmska igralka	101
4. Marijana Željeznova-Kokalj: Svetovni potepuhi — Frkolinček, Martinček in Pavlinček — pri teti Dolgouhi. Ilustrira Francè Podrekar	102
5. O izdelovanju punčk	104
6. Vinko Bitenc: Otrokovo novoletno voščilo. Pesem	105
7. Anton Ingolič: Trije dečki — trije junaki. Ilustrira Mirko Šubic	106
8. Papiga. Ruditovo pismo	110
9. P. Gr.: Dete v naročju. Pesem	111
10. Polička športnega strička	112
11. Čarodejne palice Akbarove. Turška pravljica	113
12. Naš slovarček tujk	115
13. Burja. Pesem s sliko	115
14. Jože Župančič: Hlapec daje napitnino. Šaljiva zgodba	116
15. Pavle Flerè: Pavliha	118
16. Lojze Zupanc: Pastir s čudežno vrečo. Belokrajinska pripovedka	119
17. Iz mladih peres. Ljudmila Seškova; Božična želja male Anice. — Za materin god	120
18. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
19. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka

***Pokažite in priporočajte „Zvonček“ svojim znancem!
Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji
bo krog „Zvončkarjev“, tem lepša in obsežnejša bo
vsebina našega lista!***

„ZVONČEK“ izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrť leta 7·50 Din. Posamezni zvezki so po 3 Din.

Uprava „Zvončka“ je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vpslane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin
Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj)

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 38

*

JANUAR 1937

*

ŠTEV. 5

Najznamenitejša punčka sveta

(Glej članek na str. 101)

O princu z dolgim nosom

Španska prarljica

Bil je kralj, ki je imel lepo hčerko; ker je bil že star, je moral pre-mišljati, komu bi jo dal za ženo in mu tako izročil po svoji smrti kra-ljestvo.

Eden njegovih dvorjanov, mlad in lep, bi bil rad postal kraljev de-dič, zakaj princeska mu je zelo uga-jala; ker pa ni bil kraljevskega ro-du, je skrival svojo željo v srcu.

Nekoč je kralja utrudilo premi-šljevanje in je pri belem dnevu zaspal. In tedaj se je zgodilo, da je dvorjan, tisti, ki je hotel postati kralj, kihnil, in sicer tako močno, da se je kralj prebudil. Takoj so hoteli dvorjana zaradi tega obesiti, a kralj ni dovolil in je rekel:

»Prebudil si me iz najlepšega sna mojega življenja. Ravno se mi je sanjalo, da bom dal svojo hčerko možu kraljevske krvi, tvoje kihanje pa je povzročilo, da se mi je vse to izgubilo iz glave. Tvoja dolž-nost je zdaj, da me spomniš na moje sanje. Če ti to uspe, ti odpu-stim, če ne, ti dam odsekati nos, da ne boš nikoli več kihnil, dokler boš živ.«

»Gospod kralj,« je rekel ta ne-srečni dvorjan in se od strahu dr-žal za nos, »jaz in moj nos, oba sva tvoja, toda če mi daš pet minut za pomislek, te spomnim na tvoje sanje.«

Kralj mu je ustregel in, preden je minulo pet minut, je že bil dvor-jan pri kralju ter dejal:

»Dragi kralj, sanjalo se ti je, da se je dvanajst princev potegovalo

za roko vzvišene princeske. Enajst princev je bilo zalih, lepih in mo-gočnih, dvanajsti pa je bil grd in reven. Vzlic temu pa si izbral dva-najstega princa.«

»Dobro,« je rekel kralj, »če mi še poveš, zakaj sem izbral dvanaj-stega, ti ostane nos nedotaknjen.«

»Zato, gospod kralj, ker je bil dvanajsti princ nenavadno pame-ten in nadarjen.«

To je bilo kralju všeč.

»Izvrstno,« je dejal, »zdaj se prav dobro spominjam. Bog ti ohrani tvoj nos stoletja in moj blagajnik naj ti izplača tisoč cekinov za to, ker si tako razumen.«

Dvorjan je hvaležno sprejel kra-ljevo darilo; in ker je imel zdaj dovolj denarja, je izstopil iz kra-ljeve službe ter šel neznano kam.

Kralj je sklenil, da se bo pri iska-nju princa ravnal po sanjah, in za-to je takoj razglasil po vseh sosed-nih kraljestvih, naj se javijo vsi principi, ki se hočejo pogajati za princeskino roko in za kraljevski prestol, ter naj pošljejo svoje slike.

Kmalu nato so se začela kopičiti pisma in slike princev iz raznih de-žel. Bilo jih je neštevilno. Lepi principi z zlatimi in rusimi lasmi, ne-kateri z lepo negovanimi brki, ne-kateri v vojaški stoji in z rokami na dolgih mečih, skratka — kralj je imel zelo pestro in zanimivo zbirko slik. Toda med vsemi slika-mi se je odlikovala ena, na kateri je bil princ s tako dolgim nosom, da je celo kralj osupnil. Prinčev

nos je bil skoraj meter dolg in tako debel, da je zasenčeval princev obraz. Kralj je najprej udaril v smeh in vsak, kdor je pogledal to sliko, se je kar zvijal od smeha, samo princeska je bridko zajokala, ko je zagledala sliko: »Nočem ta

»Zdaj bo menda konec majhnih nosov v našem kraljestvu«, so menili nekateri.

»Ta mora imeti pač precej robcev«, so pravili drugi.

»Menda se usekuje v rjuhe«, so odgovarjali tretji.

kega princa z dolgim nosom. Kako se more predrzniti in prositi za mojo roko? Oče, takoj mu napovej vojno!»

Kralj pa se ni upal odkloniti princa in želel si ga je videti od blizu; zato ga je povabil v svoje kraljestvo.

Vse mesto je kar gorelo od hrepenjenja, videti princa, in na dan njegovega prihoda so drvele množice ljudstva k mestnim vratom, koder naj bi princ vstopil v mesto.

Slednjič se je pripeljal princ z dolgim nosom v majhnem spremstvu skozi vrata ter odšel naravnost v grad.

»Kakšen krasotnjak!« so govorili ljudje.

Medtem je princ z dolgim nosom stopil pred kralja. Ampak — ko ga je hotel kralj v pozdrav objeti, kakor je to zahteval dvorni obred, se je zadel v konico njegovega nosa, tako da si je malone oko iztaknil. Brž je priskočil do umen služabnik, zapognil nos na stran — in kralj je mogel izvršiti pozdravni obred.

Drugi dan so se zbrali principi, da bi dokazali svojo nadarjenost in moč.

Kralj jim je dal prvo vprašanje: »Kaj je najdražja stvar na svetu?«

Nihče ni uganil, le princ z dolgim nosom je dejal: »Najdražja stvar na svetu je življenje, ker je najbolj dovršeno delo Boga samega.«

Nato je dal kralj drugo vprašanje: »Kdo je naš izdajalski družabnik, ki ga imamo vsi?«

In spet ni mogel nihče uganiti, le princ z dolgim nosom je rekel:

»Čas je naš izdajalski družabnik, zakaj čas nam je prijatelj v mladosti, spremljevalec v nadaljnjem življenju, a slednjič nas zahrbtno uničuje, ko se že postaramo.«

Kralj se je muzal, sodniški zbor je kimal, dvorjani so ploskali in princeska je zardela. In nato je proglasila tega princa za zmagovalca v tekmi duhovitosti.

Nato so dobili principi konje in kopja in so morali pokazati tudi svojo moč in spretnost v viteškem boju.

Vsi so se hrabro borili in tudi princ z dolgim nosom jo je dobro rezal, tako da se je končno meril s poslednjim še ne premaganim princem. Le-ta je bil zelo močan in lep in princeski je bil od vseh najbolj všeč. Pred tekmo se ji je poklonil in dejal: »Vem, dražestna princeska, da ti nosati princ ne ugaja. Zato se bom potrudil, da ti dam njegov nos za poročno darilo.« In ko je to izrekel, je zdirjal na svojega nasprotnika in začel se je odločilni boj.

Konja sta rezgetala, oklepa brnela, kopji se lomili, a nobeden ni mogel drugega vreči iz sedla.

In ko sta zlomila kopji, sta potegnili vsak svoj meč, in ko sta se zlomila tudi meča, je princ s svojim dolgim nosom privzdignil nasprotnika s sedla ter ga s svojimi močnimi rokami vrgel s konja.

Vsi so mu ploskali, le princeska je bila razočarana. »Nič ne poma-

ga,« pravi kralj, »vzameš si tega nosatega. Ne tarnaj, napravimo mu tok za nos in vse bo v najlepšem redu.«

Princ je brž sprejemal čestitke in slednjič je pristopila princeska ter mu rekla: »Priznam, princ, da nisi lep, da marsikaj pogrešam na tebi, odnosno, da imaš nečesa preveč, toda dokazal si svojo duhovitost in moč tako, da hočem brez ugovora postati tvoja žena.«

»Moja lepa princeska,« ji je odgovoril princ, »hvaležen sem ti za tvojo prijaznost in, ker nočem tvoje sreče prav nič kaliti, ti ponujam dar, ki ti bo gotovo všeč. Moj nasprotnik ti je obljubil moj nos, vzrok tvojega prejšnjega zaničevanja, in ker on ni uresničil svoje namere, naj bo dovoljeno meni, da to storim.«

Ko je tako rekel, si je v veliko presenečenje vseh z vso silo in na mah odtrgal nos.

Vsi so se prestrašili, zakaj mislili so, da bo takoj po njem. Kako pa so se začudili, ko so zagledali lepega moža s prav čednim nosom!

Princ ni bil nihče drug kakor »kihajoči« dvorjan, ki je imel princeško že zdavnaj rad in je tako uresničil svojo željo, da bi bila njegova žena.

Kralj mu je vse odpustil ter pripravil obema imenitno svatbo. In kraljevska dvojica je živela prav srečno in dolgo, kakor piše o tem zgodovina tega kraljestva.

V večni spomin na ta dogodek je še danes ohranjen na gradu poznarejeni prinčev nos in pod njim je zapisano: »Lepota ni nič, če srce ni plemenito in razum bister.«

NAJMLAJŠA FILMSKA IGRALKA

Shirley Temple (izg.: Šrli Templ) ima šele sedem let, pa dobi vsak teden 3500 pisem in je največkrat fotografirana oseba na svetu. Ko je bila še čisto majčkена, je bila sicer suha, a zdrava deklica, ki pa ni kazala posebnih sposobnosti. Ko je bila tri leta stara, je dobila ošpice, kakor drugi otroci; toda kmalu nato, ko je ozdravela, so jo že poslali v plesno šolo v Hollywood (izg.: Holivud), kjer se otroci že prav kmalu začno pripravljati na filmski poklic (Hollywood je namreč mesto, kjer se samo filma). Kot izredno srčkano punčko z jamicami v ličkih in zlatimi kodrčki jo je prvi odkril neki skavt, ki je iskal primerno mlado igralko za svoj poučni film.

V splošnem Hollywood otroških igralcev in igralk ne mara preveč, ker so zelo pogostokrat pretirano vneti, preveč temperamentni, se poleg tega počasi uče pa hitro prevzamejo. Toda Shirley se je tako dobro izkazala, da je bila kaj kmalu najbolj cenjeno bitje v Hollywoodu. Shirley igra približno štiri filme na leto, od katerih dobi za vsakega 75.000 dolarjev (to je približno 3.750.000 dinarjev). Ostali njen zaslužek, ki znaša povprečno 10.000 dolarjev na teden, dobiva od 15 podjetij, ki prodajajo obleke, perilo, punčke, igrače itd. z njenim naslovom ali njeno sliko.

Že v tej zgodnji starosti je ovenčana z neštetimi lavorikami. Zato bo vsakdo mislil, da je ta deklica doma zelo razvajena, slabo vzgojena, samovoljna ali da staršem in predstojnikom odgovarja; toda ravno nasprotno je res. Shirley je naravnost vzor otroka. Vedno uboga svojo mamico, ljubi svoje delo,

točno vrši svoje naloge, malokdaj joka, ni nikoli bolna in zelo pazi na svoja oblačilca. Je rada surovo korenje in je zelo navdušena za špinačo.

Shirley ima tudi svoj točen dnevni red. Vstane ob 7. uri, ponavlja glasno vse pesmice, ki se jih je naučila prejšnji večer, ter vadi plesne korake. Pred hišo jo vsako jutro čaka avto, ki jo odpelje z mamico k skušnji v filmsko poslopje. Igranje ji ne dela nobenih težav; na odru se vede tako naravno in neprisiljeno, kakor se druge majhne deklice igrajo s punčkami. Kadar se prične filmanje, zna gladko svojo vlogo in pomaža tudi drugim, če jim zmanjka besedi. Kadar napravi napako, se tega takoj zave in dvigne ročico, da prenehajo s filmanjem.

Zelo upošteva pravilo: igra se mora nadaljevati ne oziraje se na sunke in udarce, katerih je igralec deležen med filmanjem. V filmu »Kapitan Januar« je padla čez svetilko in si ranila nogo. Ob neki drugi priliki si je zopet priprla roko, vendar ni nobenkrat zajokala. Ima pa Shirley pravi materinski čut, kakor ga imajo deklice sploh. Ko ji je padla punčka na tla in ji je odletela ročica, je izbruhnila v tak jok, da je niso mogli kmalu utolažiti.

Njen uspeh je močno spremenil gmotne razmere njenih staršev. Družina Temple si pravkar postavlja lepo hišico, ki leži tako, da ima na eni strani visok hrib, krog in krog pa zelene travnike, da zlepa ni mogoče priti v bližino male filmske zvezdice. Shirley ima še dva starejša bratca, ki hodita že v šolo. Njen očka pa je spremenil svoj poklic. Prej je imel skromno službo bančnega uradnika, sedaj pa je njegov poglavitni posel, da upravlja denarne zadeve svoje slavne hčerkice.

Svetovni potepuhi - Frkolinček, Martinček in Pavlinček - pri teti Dolgouhi

POGREBCI SO BILI ŽE ZBRANI, KO JE PRIDIRJAL PO ZRAKU ŽREBEC S FRKOLINČKOM. VSI SO TAKOJ VEDELI, DA JE SMRT DEVETEGA KRALJEVIČA DELO HUDOBNE TETE DOLGOUHE. IMELA JE NAVADO, DA JE VEDNO POSLALA KOT ZNAK SVOJE MOČI NA POGREB UBOGE ŽRTVE — BELEGA ŽREBCA. ČEPRAV SO BILI POGREBCI POTRTI, SO VENDAR OPAZILI NA ŽREBČEVEM VRATU FRKOLINČKA, KI SE JE OBUPNO DRŽAL ZA GRIVO. TAKO JE BIL MAJCEN, DA JE BIL VIDETI KAKOR KOBILICA.

PO POGREBU JE ODNESEL ŽREBEC FRKOLINČKA PROTI GRADU. SPOTOMA PA GA JE USTAVIL ŽVIŽG TETE DOLGOUHE. OBVISEL JE V ZRAKU IN ČAKAL NA ZAPOVED.

TETA DOLGOUHA MU JE VELELA:

»OBRNI SE IN ZLETI,
V DEŽELI TAM DEVETI
NEVESTO ZDAJ NESO
V DOMEK POD ZEMLJO!«

ŽREBEC SE JE NAGLO OBRNIL IN ODHITEL V DEVETO DEŽELO. PRIŠEL JE OB PRAVEM ČASU. GROZA JE PRETRESLA POGREBCE. GLASNO SO ZAJOKALI. TETA DOLGOUHA JE USMRTILA TUDI KRALJIČNO, NEVESTO MLADEGA KRALJEVIČA.

NATO JE ŽREBEC URNO ODBRZEL PROTI STAREMU STOLPU. PLANIL JE NARAVNOST PRED TETO DOLGOUHO, KI JE RAVNO ODLOŽILA ČUDEŽNA OČALA. Z NJIMI JE VIDELA V DALJAVO. BILA JE ZADOVOLJNA. POSREČILA SE JI JE NAKANA, DA JE USMRTILA MLADA ČLOVEKA. DVEH STVARI NI MOGLA TRPETH TETA DOLGOUHA: MLADIH LJUDI IN NJIHOVE SREČE.

FRKOLINČEK PA NI BIL SAMO UTRUJEN, TEMVEČ TUDI LAČEN. TETA DOLGOUHA GA JE POSADILA PREDSE NA KUP KNJIG, ŽREBCA PA JE ODSLOVILA. FRKOLINČEK SE JE TRESEL IN OZIRAL PO SOBI. ZAGLEDAL JE POD POSTELJO MARTINČKA

IN PAVLINČKA. KAKO JU JE BIL VESEL! POKAZATI PA NI SMEL
SVOJEGA VESELJA. ZATO SE JE HINAVSKO OZRL V TETO DOLGO-
UHO IN DEJAL:

»TETA DOLGOUHA,
PROSIM, DAJ MI KRUHA!«

TETA DOLGOUHA SE JE SPAČILA, DA JE POKAZALA SVOJE
VELIKE, ČRNE ZOBE IN ODGOVORILA:

»HM, HM, KRUH BI JEDEL
IN LENOBO PREDEL!
LE POČAKAJ; NAJPREJ DELO,
POTEM PA KRUHA NA DEBELO!«

FRKOLINČEK JE STRME GLEDAL V TETO, KI JE VSTALA IN
ZAČELA PREGLEDOVATI METLE, KI SO STALE V KOTU. BILO
JIH JE RAVNO 99. IZBRALA JE NAJVEČJO IN DEJALA:

»NA KLEK BOM ZDAJ ODŠLA,
TI PA ČUVAJ DOM GORJA!«

IN ŽE JE SEDLA NA METLO IN IZGINILA SKOZI OKNO. FRKO-
LINČEK JE ŽALOSTNO GLEDAL ZA NJO. STRAŽITI MORA DOM,
ZRAVEN PA MORA BITI ŠE LAČEN.

(DALJE PRIHODNJIČ)

O IZDELOVANJU PUNČEK

Zdaj, v teh dolgih pozimskih večerih, so izložbe trgovin, kjer prodajajo igračke, posebno vabljivo okrašene, kajne? Ravno zdaj lahko občudujete različne krasne stvari, ki opazovalcu kar vid jemljejo, posebno pa je privlačna velika množica različnih punčk: velikih in malih, bolj ali manj dragocenih, oblečenih in neoblečenih.

Tisti Zvončkarji, pa najsi bodo to deklice ali dečki, ki so morda že preveliki, da bi se igrali s punčkami, ali pa morda nimajo veselja z njimi, se za te izložbe ne bodo dosti zanimali, nekateri dečki bodo celo zaničevalno vihal nosove. Toda le počasi, to bi bilo prezgodaj! Povedal vam bom zgodbo o punčkah, ki bo zanimala prav vse in celo, če še tako neverjetno zmigujete z glavo, odrasle dečke! Pa starše seveda tudi!

Ali veste, recimo, da punčke niso namenjene otrokom samo za igranje, temveč, da jih večidel tudi izdelujejo otroci sami? To so seveda siromašni otroci, ki morajo že v zgodnji mladosti okusiti resnobo in bridkost življenja in svojim staršem pridno pomagati pri delu, da si zaslužijo svoj vsakdanji kruh. Ti otroci in njih starši živijo v Nemčiji, največ na Saškem. Prav do Kitajske, Japonske, Avstralije, v Južno Afriko in v nižave Madagaskarja, v Rusijo, Francijo, Italijo, Grčijo, Romunijo in Jugoslavijo; pa tudi v severne evropske dežele do Hammerfesta, skratka povsod, kjer živijo otroci, pride božični pozdrav teh siromašnih otrok.

Punčke izdelujejo iz lesa in tudi — kakor bomo pozneje slišali — iz cunj in podobnih snovi; tiste punčke so to, ki prinašajo toliko sreče v široki svet. V velikih in majhnih naselbinah na Saškem živi približno 25.000 izdelovalcev punčk, ki v svojih skromnih stanovanjih ne delajo drugega kakor punčke in ki živijo le od tega dela. Treba je veliko spretnosti, pridnosti, vaje, okusa in iznajdljivosti za to obrt, to mi lahko verjamete; in ta umetnostna obrt se podeduje od staršev na otroke. Tako se zgodi, da se včasih cele družine več pokolenj nazaj ukvarjajo vedno le z enim delom izdelovanja, ki ga naredijo mnogo hitreje in lepše kakor druge stvari, to pa zaradi velike vaje, ki si

jo pridobijo z dolgoletnim delom. Tako na primer šivajo eni le oblačilca, drugi zopet slikajo obraze, ostali delajo pričeške itd. Cela naselbina je tam, kjer izdelujejo le lesene ladvice in k tem spadajoče mornarčke.

V Sonnebergu, skromnem mestecu, stoji tik kolodvora nebotičnik, kakršnega običajno vidite le v večjih mestih. Ta pripada nekemu amerikanskemu podjetju, ki odkupuje od revnih izdelovalcev punčke in jih razpošilja v Ameriko ameriškim otrokom.

Ne morete si predstavljati, kako zatoman in dolgotrajen je nastanek običajne punčke. Najprej predelavec napravi načrt, izdelava modelček in naredi punčki kolikor mogoče prijazen obrazek, eni s potlačanim noskom in jamicami v licih, drugi pa po svojem prostem umetniškem preudarku ali pa tudi po naročilu izgotovi fin gosposki obrazek. Preteklo leto so na primer po vsem svetu zahtevali abesinske punčke. Od tega predelavca pride posrečena oblika k »oblikovalcu«, ki uliva za razmnoževanje potrebne oblike iz žvepla ali sadre. Te oblike dobi v roke »stiskalec«, ki vtisne — kolikor mogoče na tesno — v oblike vlažne proge papirnašaja. To je zelo težavno delo. Kajti vsaka gubica v obrazu, ki jo je predelavec namenoma naredil, mora biti točno vpodobljena. Ko sta obe polovici punčk, ki so ju na ta način iztisnili iz oblike, suhi, ju zopet drugi delavec na šivu zlepi. Stran štrleči rob šiva tretji delavec odreže ali odpili in njegov sodelavec, majhen deček 3—5 let, že meša barvo v lončku, da dobe papirnate glavice človeški videz. Glave boljših punčk prevlečejo že pred poobarvanjem z voščeno prevleko. To se zgodi na ta način, da jih za kratek čas pomočijo v raztopljeni vosek, ki je že pomešan s »človeško barvo«. Ko jih potegnemo iz voska, dobijo glave na zraku pri navadni sobni temperaturi tenko voščeno plast, medtem ko odvišni vosek odteče.

Da lahko vdelaajo punčki steklene oči, je potrebna posebna operacija. Očesne dupline morajo izrezati; ker pa je treba pritrditi oči v notranjosti glavice, morajo napraviti z nožem še eno zarezo na zadnji strani glave nad ušesom. Oči izdelujejo skoraj izključno v enem samem kraju in to preko milijon parov na leto. Pogosto dobijo dragoce-

ne punčke tudi umetno zobovje. Za kodre in lasulje uporabljajo skoro izključno le dlake angorske koze, ki so najbolj podobne človeškim lasem. V drugih manjših družinah, kjer se bavijo z izdelovanjem punčk, pa delajo »mehove«, trupe z vsemi okončinami z rokami in nogami. Glavice za punčke dobe že od vsega početka zaradi boljše pritrditve na telo poleg vrata še po en nastavek na prsni in na hrbtni. Mehovi sestoje iz mehkih in trdih delov. Trebuh, prsa, stegna, lakti so navadne, z žaganjem napolnjene platnene blaziniče. Na te so pa našiti iz trdega blaga narejeni spodnji deli nog in rok. Pri cenjenih punčkah so roke in noge izstružene iz lesa, pri boljših pa so narejene iz papirmašeja in so deloma votle, deloma polne in po okolnostih tudi poslikane in prevlečene z lakom.

Ali veste, iz česa je napravljen papirmaše, brez katerega bi večina igračk, punčk in drugih stvari ne mogla biti narejena? Njegovo izdelovanje je staro šele 160 let; danes je malo stvari na svetu, katerih že niso ponaredili s pomočjo papirmašeja.

Kaj pa je prav za prav papirmaše? Njegovo izdelovanje ne predstavlja drugega kakor koristno izrabo odpadkov vlaknastih snovi vseh vrst. Neporabni papirni odstrižki in cunje, stari časopisi in akti, na drobne koščke razrezane cunje, slama, vse je porabno za izdelavo papirmašeja. Te odpadke skuhamo z dodatkom kalijevega ali natrijevega luga v kašo, ki zelo neprijetno diši in ji dodajo mešanico fino zmlete krede ali šote. Torej z eno besedo vse, kar ni več za rabo, se uporablja za iz-

delavo te vse in vsako stvar posnemajoče gmote iz papirnega testa.

V glavnem se bavijo izdelovalci papirmašeja z izdelavo krink, glavnic za punčke in drugih igračk. Posebno priljubljeni so živalski liki in živalske maske, pred vsem pa delajo iz papirmašeja umetniško izdelane in točne posnetke, modele, ki služijo v učne in študijske svrhe. Uporabljajo ga za posnetke starega orožja, za točno po naravi narejene drevesne in zemeljske sadeže in še za mnogo drugih predmetov, ki so tako presenetljivo dobro posneti, da jih na prvi pogled smatramo za pristinne. Cestni prah, cunje in papir, vse to skupaj skuhamo da papirmaše. Toda kolikšno obilico prevar in iluzij lahko v predelanem stanju prikažejo ti neporabljivi ostanki, prevlečeni z lakom in firnežem.

Med mladimi izdelovalci punčk je tudi že dosti pravcati mojstrov, ki skoro bolje razumejo svoj posel kot starejši. Seveda se morajo mali mojstri seznaniti z vsemi napredki moderne tehnike; pa tudi oblačilca za majhne punčke morajo kolikor mogoče ustrezati zadnji modi, zakaj majhne razvajene deklice se včasih sramujejo, če je njihova punčka napravljena nemožno, in tudi dečki ne ljubijo zastarelih avtomobilčkov ali uniform, kakršnih ne nosijo več. Nihče mi ne bo verjel, koliko napornega dela in tudi koliko solz je potrebnih, da so lične igračke in punčke toliko dobre, da pridejo lahko v izložbe trgovin, kjer čakajo na mlade, brezskrbne človeške prijatelje in prijateljice, s katerimi bi se rade igrale.

Otrokovo novoletno voščilo

Rad bi voščil, pa ne vem,
kaj naj lepega povem,
ko pa vendar si ljudje
že odrasli to žele,
kar se v mojem srčku skriva...

Jaz le malo govorim,
ampak v mislih si želim,
da bi slednjič se izpolnila,
novoletna vam voščila,
le iskrena, ne — lažnjiva.

Bolj iskrenih želj srca
ni nobenih kakor ta,
da na svetu bi enkrat
bližnji bližnjemu bil brat,
vsi ljudje — ljubezen živa...

Vinko Bitenc

5.

Kmalu je zapadel visok sneg.
In že je bil božič pred vrati.

Koča, v kateri so stanovali Hrgovi, je bila videti zdaj še manjša in revnejša. Skozi majhna okna je prihajalo malo svetlobe, komaj toliko, da sta mogla Hrga in Jauž delati metle. Sedeč za pečjo, ki se je kar prehitro ohlajala, je Janž jemal z velikega kupa breznove šibe, jih strgal in obrezoval; oče pa je iz njih spletal metle. Mati je pri mizi česala Lajhovim perje. Molče je vsakdo opravljal svoj posel.

O čem bi naj govorili?

O mrazu, ki je silil od vsepovsod v izbo? O toplih pečeh bogatejših kmetov, okoli katerih se je v tem času zbirala številna družina, se pogovarjala in šalila vse vprek? Mati naj menda na glas ugiba, kakšna imenitna gospa bo legala na perje, ki ji ga ona zdaj s toliko muko pripravlja? Oče pa bi naj menda razkladal, da bodo z njegovimi metlami pometali hleve, kjer bo stalo deset, dvajset goved? Janž pa bi naj govoril o tem, da tu doma izgublja čas z brezplodnim delom, ko bi tako rad delal v kakšni ko-

larski delavnici in se naučil čimprej kolarske obrti? Mar naj o tem govore in si tako grenijo že tako težko življenje.

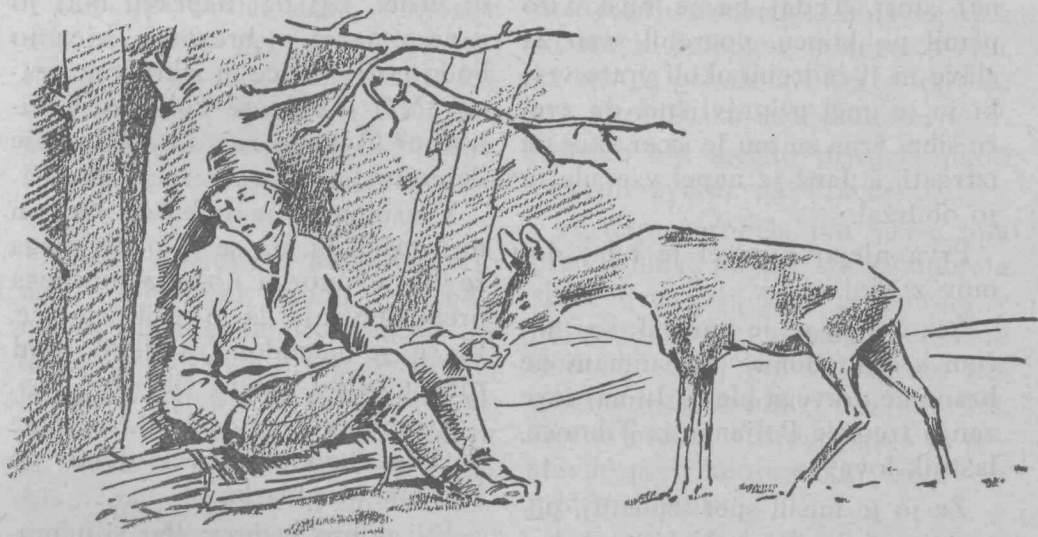
Ne, o tem niso mogli govoriti, a tudi o čem drugem ne. Zato so jim ure počasi minevale... Proti poldnevu je mati odšla v kuhinjo. Kmalu je začelo v peči prasketati. Očetu se je zjasnil njegov sicer mrki obraz.

Opoldne je postalo živahneje: iz šole sta se vrnila Anika in Tevža. Tesna izba se je kmalu napolnila z njunim kričanjem. Čez čas je mati prinesla skledo krompirja in kislega zelja. Sedli so k mizi in naglo poobedovali. Nato so se spet lotili vsak svojega posla. Anika si je šla pisat nalogo; Tevža pa je kljub očetovim klicem pobegnil na vas.

Čez dobro uro sta se oče in Janž odpravila na Brezovšak po šibe. Težko sta gazila po visokem snegu: oče naprej, Janž pa za njim, stopajoč po njegovih stopinjah. Ko sta prišla onkraj Pesnice, jima je začelo briti v obraz, da so se Janžu oči solzile od mraza in bolečin. Na Brezovšaku sta se razšla. Pod brezami je bilo sicer manj snega, ven-

dar je Janžu še vedno segal do kolen. Snel je rokavice in začel rezati zledenele šibe, prsti so mu kmalu postali trdi in rdeči. A Janž se za vse to ni zmenil, prodiral je dalje v gozd in iskal pripravnih šib. Kmalu jih je imel že tolikšen sveženj, da jih je težko prenašal.

lepo misliti o tem, kako bi bilo, če bi se tudi njemu primerilo kaj podobnega. O, kako svetlo bi potem postalo v njihovi izbi! Ne bi gladovali kruha, ne bi trpeli pomanjkanja: imeli bi toliko denarja, da bi se lahko šel učiti za kolarja! Kmalu bi bil samostojen mojster.

A še jih je iskal in si tako večal breme. Niti opazil ni, da se je medtem sonce nagnilo k zatonu. Šele ko je imel toliko šib, da jih je komaj dvignil, je sklenil oditi domov. Še prej pa se je hotel odpočiti. Sedel je na sveženj, poiskal košček suhega kruha, ki mu ga je dala mati ob odhodu, in ga začel glodati.

Kmalu so mu prišle na misel razne pravljice, ki so pripovedovale o siromašnih dečkih, kako so — kakor zdaj on — pobirali pred božičem v gozdu drva, pa se je nenadoma zgodilo nekaj čudovitega: prišel je Jezušček ali se je pa prikazalo kako drugo čudežno bitje in osrečilo ubogega dečka in njegove starše. Janž sicer ni več verjel v pravljice, vendar mu je bilo tako

Imel bi velikansko delavnico z najčudovitejšimi stroji! O, on ne bi odganjal revnih dečkov, ki bi se prišli k njemu ponujati za vajence! Vse, vse bi sprejel, jih naučil svoje spretnosti in jih potem sprejel v delo! Tako bi se njegova delavnica širila in širila. Vsi revni dečki, vsi brezposelni, ki se zdaj potikajo po cestah širnega sveta, bi dobili pri njem dela in kruha! O, on bi pomagal vsem in vsakomur!...

Janž se je ves zamaknil v svoje misli. Sedel je nepremično na šibah in držal kruh v iztegnjeni levici.

Nenadoma pa je začutil v nji nekaj toplega.

Trudoma je odprl oči.

Glej, lepa srna je stala pred njim in grizla kruh v njegovi roki.

Janž sprva ni vedel, ali sanja ali je resnica. Šele ko ga je zaskelela roka od njenega ugriza, je spoznal, da stoji pred njim živa srna. Nekaj trenutkov je še minulo, preden je trezno premislil, kaj naj stori. Tedaj pa je bliskovito planil po koncu, pograbil srno za glavo in ji zadrnil okoli vratu vrv, ki jo je imel pripravljeno, da zveže šibe. Srna se mu je sicer skušala iztrgati, a Janž je napel vse sile in jo obdržal.

Prva njegova misel je bila: domov z njo!

Čez čas pa se je vprašal: kaj hočem s srno doma? Saj nimam ne hrane ne pravega hleva! In naj izve zanjo trgovec Poljanec iz Tihonec, lastnik lova? —

Že jo je mislil spet izpustiti, potem pa si je dejal: Vsaj za nekaj dni bi jo lahko imeli doma, kar lepše jim bo.

Srna pa ni bila Janževih misli. Čeprav ji je lepo prigovarjal, se je trgala na vrvi in silila v vse smeri, samo naprej ne. Janž se je kmalu zbal, da je ne bi z vrvjo zadavil, zato jo je skušal nesti. A bila je pretežka. Z velikim trudom jo je spravil iz brezovja na plano. A zdaj je bilo še teže. Srna je začela skakati, peketati z nogami in se z veliko silo vleči nazaj. Ko jo je Janž hotel spraviti preko precej globokega jarka, se je uprla z vsemi silami. Zdaj je tudi Janž potegnil z vso močjo, vrv se je napela kot struna.

Tedaj pa je srna žalostno zavrnila in se zvrnila v sneg. Janž

je takoj spustil vrv in skočil k nji. A preden ji je na vratu popustil vrv, je poginila.

Janžu je postalo neizmerno hudo. Sedel je k mrtvi živalci, ji odpiral gobček, jo božal in ji lepo prigovarjal. A nič ni pomagalo: življenja ji ni mogel vrniti. Zdaj ni vedel, kaj naj napravi. Naj jo zanese nazaj v brezovje, kjer jo bodo požrle lisice in izključvale vrane? Naj jo odnese Poljancu v Tihonce? A kako naj opraviči svoje dejanje?

Ves obupan je sedel ob njej in niti opazil ni, da se je okoli njega že davno storila noč. Iz mučnega premišljevanja ga je rešil šele oče, ki se je nenadoma pojavil pred njim s težko butaro šib.

Ko mu je Janž razložil, kako se je bilo zgodilo, je oče dejal po kratkem preudarku:

»Ni dobro in prav, kar si napravil. A kaj hočemo zdaj s srno? Najpametneje je, da jo odneseva domov. Saj je skoraj tako, kakor bi jo nam sam Jezušček poslal za božič.«

Janž je sicer ugovarjal, a ostalo je pri očetovi besedi.

Tako so Hrgovi imeli lep božič. Le Janž je imel težko vest. Sklenil je, da pojde ob prvi priliki k Poljancu in mu prizna svoj greh.

Bilo je nekaj dni pred svečnico.

Pri Hrgovih že davno ni bilo niti trohice izobilja iz srečnih božičnih časov. Nasprotno, še huje je bilo kot pred božičem. Denarja ni bilo niti za belo sol, komaj da so si mogli kupiti rdečo, živinsko. Jedli so samo po dvakrat na dan. Kruha niso pekli že dva tedna, s petrolejem

niso svetili od Treh kraljev, kave niso okusili od novega leta. Zato je Janž znosil s podstrešja zadnji luk, Hrgovka ga je spletla v vence, Hrga pa si je pri Lajhovich izposodil sani in konja in naslednjega jutra se je odpeljal Janž z materjo proti Pohorju.

Kupčija je bila slaba. Prvi dan sta prevozila pet vasi, obiskala preko dve sto hiš, a iztržila sta komaj petdeset dinarjev. Noč sta prespala v nekem hlevu blizu Slov. Bistrice, naslednjega jutra pa sta krenila dalje proti Konjicam.

Ko sta se tretjega popoldne vračala s praznimi sanmi, sta bila močno utrujena, premražena in lačna. Ves čas sta živela ob kruhu, le zadnji dan sta si za »likof« privoščila krožnik tople juhe. Noč ju je zajela še onstran Slov. Bistrice. Ali jo naj prespita in kreneta naslednjega dne dalje? sta se izpraševala. A vedela sta: če gresta jutri, bo treba na pomlad opraviti za sani in konja pet težakov več.

Zato sta nadaljevala pot v mesečno noč.

Ko sta zavila z glavne ceste na stransko, ki je vodila dobro uro skozi gozdove, si je Janž posadil na glavo velik očetov klobuk, v usta pa vtaknil očetovo pipo. Oboje je pred odhodom z doma skrnil v sani. Poiskal je vžigalice, si prižgal listje v pipi ter pričel puhati velike oblake smrdečega dima predse.

»Da, da, Ana, kupčija je bila slaba. Ljudje nimajo denarja, pa če jim izprazneš vse žepe«, je začel kmalu nato govoriti z zamolklim glasom.

Mati se sprva ni mogla vzdržati smeha, saj je bil Janž videti in slišati kot pravi možak; kmalu pa je spoznala njegovo bistrovidnost; tudi ona se je pogovarjala z njim, kakor bi bil njen mož. Takoj, ko je Janž zaslišal v bližini kak šum, je začel govoriti o slabih časih, o pomanjkanju denarja, o bolni materi, ki sta jo peljala v bolnico, o žitu, ki sta ga peljala v mlin, o teti, ki sta jo obiskala, in o podobnem.

Tako sta srečno prispela okoli devetih zvečer na Pragersko.

A najnevarnejša pot je še bila pred njima: peljati sta se morala skozi dve vasi, kjer je fantom v največje veselje, napadati nedolžne ljudi, in skozi pet kilometrov nepretrganega gozda. Prvo vas sta srečno prešla, v drugi pa se je postavilo pred konja nekaj fantov in pričelo kričati:

»Hoj, čakajta! Nikamor se vama ne mudi! Stopita malo dol in nam ga plačajta liter!«

Janž pa se ni zbal. Trdneje je zgrabil za vajeti, si potisnil klobuk globoko na čelo in izpregovoril z zamolklim glasom:

»Dober večer, fantje! Ostati ne moreva, a za liter boste dobili. Ana, na, drži vajeti,« se je okrenil k materi, »da poiščem drobiž.«

Janž je segel z levico v žep, z desnico pa je neopaženo prijel za bič, ki je ležal za njim v sanch.

»Tu imate dva kovača, pa ga izpijte na najino zdravje!« je nadaljeval in stegnil levico.

Fantje razen enega, ki je iz previdnosti ostal pri konju, so pristopili k navideznemu kmetu, tedaj pa je Janž dvignil desnico in ne-

usmiljeno mahnil dvakrat po njih, nato pa po konju in zaklical:

»Tu imate svoj liter! Hijo, Ričko, hijo!«

Ričko se je vzel, podrl fanta, ki ga je držal za uzdo, in kot blisk šinil po vasi navzdol. Fantje so se sicer spustili v dir za sanmi, a jih niso mogli dohiteti.

Onkraj vasi bi bila mati Janža najrajši objela in poljubila; a nekako nerodno ji je bilo, ni bila takšna navada pri njih. Vendar je dejala:

»Oče se ne bi znal tako izmazati!«

Janž se je samo nasmehnil in začel spuščati še gostejši dim predse.

Tako sta srečno prispela domov.

Zdaj je spet oživila njegova vera v boljšo bodočnost. Če jeseni ni bilo nič z ukom, pa bo na pomlad, si je jel prigovarjati. Potrpeti je treba in čakati.

Spet je zahajal k staremu kolarju ali pa delal doma. Začel je delati voziček, ki bo napravljen prav tako, kakor so veliki kmečki vozovi. Zdaj so mu dnevi hitro minevali, saj je živel samo v upanju, da se bo njegova želja končno vendarle izpolnila.

(Dalje prih.)

PAPIGA

Ljubi očka in mamical

Pri stricu in teti se nama zelo dobro godi. Vsak dan doživiva kaj novega. Verjela ne bosta, kaj se tukaj vse zgodi. Teta ima papigo, ki je tako smešna in zabavna, da se diva Bojan in jaz po cele dneve pred njeno kletko in jo učiva novih besedi. Sedaj zna izgovarjati tudi že »stric Matic« in »roke gor«. Papiga je strašno nesramna; žre tapete, ki so prilepljene na zid, in tudi stričeve knjige so precej oglodane od njenega ostrega kljuna. Če se ne igrava s papigo, greva k teti, ki se vedno obnaša tako, kakor da bi bila majhen dečko. Tako vzame včasih veliko cev za škropljenje vrta in teka za nama, da bi naju pobrizgala. Zadnjič sva jo pa pošteno potegnili. Stala je na eni strani vrat, midva pa sva stala za njimi in sva jih z vso močjo tiščala, zakaj imela je zopet brizgalko v roki. Naenkrat sva spustila vrata, teta je planila v sobo in že sva dobila Bojan in jaz pošten curek vode v obraz.

Toda že v naslednjem trenutku je obstala kakor okamenela, spustila je brizgalko na tla in se prijela za glavo. Midva sva si bila namreč pokrila glavi vsak z enim njenim novim slamnikom, da je teta svoji lastni pokrivali tako pobrizgala z vodo, da so rože kar obupno visele z njiju. Hotela naju je nabiti, toda k sreči je prišel striček k nama in se je strahovito smejal najinemu izvrstnemu domisleku. Poleg tega je obljubil teti dva nova klobuka in tako je bilo zopet vse dobro.

Nekaj zelo izrednega pa se je zgodilo pred kratkim ponoči. Bil je to za naju velik doživljaj, tako napet in razburljiv kakor kakšna indijanska povest. Vsi smo trdno spali. Kar naenkrat pa se midva prebujiva in zaslišiva mogočen ropot. Planila sva iz postelje in stekla v sobo, odkoder je prihajal dirindaj. Tu je stal debeli striček v nočni srajci z revolverjem v roki in je z njim ustrahoval dva sumljiva človeka, ki sta bila od strahu vsa bleda in se nista upala ganiti. Prišli so tudi stražniki s policijske stražnice, odkoder jih je teta telefonično po-

klicala. Kaj se je zgodilo? Starejši obeh vlomilcev je pozneje vso zgodbo povedal policijskemu komisarju. Franc in njegov prijatelj Maks sta se potihem splazila v sobo in Franc je prižgal svojo žepno svetilko, da bi posvetil po sobi. Kar naenkrat je zaklical globok glas: »Roke gor!« Iz strahu je Franc spustil svetilko na tla. Oba sta res dvignila roke; Maks, ki se je tudi zelo ustrašil, je pri tem podrl stol in padel po tleh, kakor je bil dolg in širok.

Ko je prišel pošumni striček v sobo in napravil luč, je videl oba nepridiprava pred kletko naše rešiteljice papige, ki je kot obsedena frfotala s krili in kričala kar naprej: »Roke gor! Roke gor!«

Lahko si mislite, kako smo se smejali in kako sta se Franc in Maks sramovala, ker ju je mala ptica tako navlekla. Papiga je sedaj junakinja dneva. Pred nekaj dnevi je prišel k nam tudi policijski nadzornik, da si jo je ogledal. Striček je podaril papigi čisto nov ovratnik iz svoje zaloge. Kajti papigi ne dela nobena stvar toliko veselja, kakor da sme cele stvari razgrizti in uni-

čiti. Od ovratnika je ostalo pol ure pozneje le kupček neznatnih cunjic.

Ko prideva domov, nama mora očka kupiti papigo. Bog ve, kako nam še lahko koristi! Ali je poštar že prinesel »Zvonček«?

Najlepše Vaju pozdravlja
Vajin sinček Rudi.

DETE V NAROČJU

F. Gr.

MOJ LJUBI IGOR, DROBNO, PRIDNO DETE,
KAJ NAJ S TEBOJ JAZ MRKI, RESNI MOŽ?
VEŠ, NEŽNI POPEK, — JAZ SEM DOBRI BOTER
VSEH NERAZCVELIH, UPA POLNIH ROŽ.

KAKO SPOKOJNO MI LEŽIŠ V NAROČJU,
KAKO UDANO SIJE TI OKO.
MORDA ŽE SLUTIŠ, DA SEM ZVESTI BOTER
VSEH DUŠ, KI SO ROJENE, DA CVETO.

ČAROBNA ZIBELKA! — ODTOD BOŠ HODIL
H GRENKO BAM IN SLADKOSTIM SKRIVNO POT.
A NE POZABI, FANTEK! — JAZ SEM BOTER
RESNICE IN LEPOTE IN DOBROT.

Poljička

športnega stricka

Draga športna mladina! To pot vam bom najprej povedal nekoliko o tem, kako je organiziran šport v naši državi in po svetu. Vsak športnik, ki misli, da se bo na tekmovanjih uspešno boril in dosegel dober uspeh, se včlani v kakem športnem klubu. Več klubov ene banovine je včlanjenih v raznih podsavezih. V Ljubljani imamo n. pr. nogometni podsavez (kratica LNP), podsavez ženskih športov, lahkoatletski in zimskošportni podsavez. Ti podsavezi imajo nalogo, da pazijo na napredovanje športa. Podsavezi so včlanjeni v savezih. Za vsako panogo športa v državi imamo enega. Najvažnejši izmed njih so: nogometni v Beogradu, lahkoatletski in plavalni v Zagrebu ter zimskošportni v Ljubljani. Najvišja športna oblast v naši državi pa je minister za telesno vzgojo naroda. Še eno važno športno organizacijo imamo. To je Jugoslovenski olimpijski odbor, ki ima namen, zbirati denar za naše zastopnike na olimpiadah. — Kar sem doslej povedal, to je bila organizacija športa v naši državi.

Kako pa je v ostalem svetu? Prav tako imajo tudi drugod podsaveze in saveze. Savezi posameznih držav so združeni v svetovnih zvezah. Često čitate v časopisih kratice: FIF, FIS, FIN itd. FIF ni nič drugega kakor svetovna nogometna zveza, FIS ni nič drugega ko svetovna zimskošportna in FIN svetovna plavalna zveza, itd. Te tri kratice bom odslej vedno uporabljal in dobro bo, če si jih zapomnite.

Zdaj pa pogledjmo, kaj se je novega zgodilo doma in po športnem svetu lani v decembru in letos. FIF (torej svetovna nogometna zveza) je sklenila, da se bo svetovno nogometno prvenstvo vršilo l. 1938. v Franciji. To prvenstvo je vsaka štiri leta, in sicer vedno dve leti pred olimpiado. Že letos pa bodo pričele nogometne tekme

za prvenstvo Male antante. Pokal je daroval predsednik Čehoslovaške republike dr. Edvard Beneš. Jugoslavija in Rumunija bosta igrali v Jugoslaviji, Jugoslavija in Čehoslovaška na Češkem, Čehoslovaška in Rumunija v Rumuniji. Upajmo, da bomo iz teh tekem izšli kot zmagovalci. — V Parizu je igralo moštvo Jugoslavije proti Franciji. Izgubili smo tekmo z 1:0. Naši so igrali zelo slabo, pa tudi Francozi niso bili na višku. V Genovi v Italiji je moštvo Čehoslovaške podleglo Italiji z 2:0. Angleži so v Londonu gladko porazili Madžare s 6:2. »Beogradski sportski klub« gostuje zdaj v severni Afriki. Povsod zmaguje. Pa ne le nad domačimi klubi, ampak premagal je tudi najboljši češki klub »Slavijo« iz Prage z 2:3.

V lahki atletiki je bilo letos izboljšanih kar 22 svetovnih rekordov. Večino so jih izboljšali Amerikanci.

Pri nas je sicer zima, a v Južni Afriki sije prijetno toplo sonce. Tam gostujejo sedaj naši teniški prvaki: Palada, Punčec, Kukuljević in Mitić. V vseh krajih, kjer nastopajo, zmagujejo. Doslej niso izgubili še nobene tekme.

V šahu nas je prav lepo zastopal Pelikan na turnirju za prvenstvo Prage. Zmagal je v hudi in močni konkurenci ter si priboril 10 točk.

Naši Ilirijani so si osvojili prvenstvo dunavske banovine v table-tenisu, ki se je vršilo v Vršču. Nastopili so z 2 moštvoma. Iz Vršca odpotujejo naši igralci na gostovanje v Rumunijo.

Letošnje prvenstvo FIS-a (torej svetovne smučarske zveze) bo v Chamonixu (izg.: Šamoniju) v Franciji. Udeležila se jih bo tudi Jugoslavija. JZSS (Jugoslovenski zimskošportni savez) je najel najboljšega finskega trenerja Korhonena, da pripravi naše tekmovalce čim boljše za to težko tek-

movanje. Sicer je letos še prav malo snega, pa se je vendar že vršila smuška in skakalna tekma. Priredil jo je S. K. Ilirija v Planici. Skoki so se izvajali na najmanjši skakalnici. Prijavilo se je 30 skakačev. Med njimi naša stara znanca Pribošek in Jakopič. Najmlajšemu skakaču je bilo komaj 10 let. Že lansko leto sem vam pripovedoval o dvanajstletnem dečku iz Rateč, ki prav korajžno skače. Tudi on je sodeloval pri tej tekmi in skočil 18 m.

Nekaj bi vam kmalu pozabil povedati. S. K. Ilirija v Ljubljani praznuje letos 25-letnico svojega obstoja. Predseduje mu

inž. Stanko Bloudek. Prav gotovo ga poznate. On je zgradil planiško skakalnico, kopaljšče in drsaljšče Ilirije ter mnogo aeroplanov. Mislim, da klubu, kateremu načeluje tak športni mojster, lahko v vašem imenu čestitam in povem, da smo nanj sila ponosni in da mu želimo še mnogo uspehov!

Dragi tovariši! Če vam komu iz športnega sveta ni kaj jasnega, kar pišite mi, pa vam bom odgovoril. Zdaj dovolj, pa na svidenje prihodnjic! Upam, da bo do tlej že padlo kaj tako težko pričakovanega snega.

ČARODEJNE PALICE AKBAROVE

TURŠKA PRAVLJICA

Na daljnem vzhodu je vladal padišah Sikandar Sur modro in pravično. Stanoval je v marmornati palači sredi neizmernih vrtov.

Težki svileni in z zlatom vezeni zastori so viseli pred vhodom v prekrasno vladarjevo dvorano, kjer je na slikovitih preprogah in blazinah počival vsemogočni gospodar Sikandar, opasan z zlatim mečem in okrašen z najlepšo ogrlico.

Kako krasna je bila ta ogrlica! Kakor niz jutranjih zvezd. Sami dragi kameni. Kakor voda čisti diamanti so blesteli zraven modrih tirkisov in vijoličastih ametistov, krvavo rdečih rubinov in svetlo-modrih safirov, temnozelenih smaragdov in zlatorumenih karneolov.

Dva majhna, pestro oblečena dečka sta z velikanskimi pahljačami iz nojevih peres hladila zagoreli, modri obraz Sikandarja Sur. Povsod sama radost!

Toda nekega dne se je zgodilo, da je v palači utihnilo veselo rajanje ter se je vanjo naselila žalost in potrnost. Zakaj padišah je pogršel dragoceno ogrlico. Sikandarja je silno potrla izguba tega dragocenega predmeta, saj je bil nenadomestljiv spomin, ki ga je

podedoval po svojih prednikih, in je veljal na sultanovem dvoru za talisman moči rodu Sikandarjev.

Vladar je dal zapreti palačo, jo pregledati in preiskati vrtove, toda zaman — kakor da se je bila ogrlica v tla vdrla.

Sikandar je dan za dnem sedel sam in zamišljen, si s tresočimi prsti prečesaval dolgo brado.

Naposled je ukazal dvema najzanesljivejšima dvorjanoma, naj iščeta ogrlico med služabništvom.

Toda dvorjana sta mu prinesla žalostno sporočilo.

»Storila sva, kar je bilo v najini moči,« sta rekla, »toda uspeha ni bilo.«

»Strogo sem dal kaznovati vseh 50 tvojih slug,« je dejal prvi, »zapreti jih v temne ječe, toda Alahova volja je bila drugačna. Nihče ni priznal svojega dejanja.«

Žalosten je bil Sikandar Sur. Vzlic temu pa je ostal pravičen in ni maral nasilja.

»To se pravi,« je odgovoril dvorjanu, »da si ne le nemodro izvršil svojo nalogo, temveč da si tudi slabo pojmoval svojo oblast. Kaznovati si dal 49 pravičnih zaradi enega nepravničnega.«

Potem se je obrnil vprašujoče na drugega dvorjana.

»Tudi moje prizadevanje, modri vladar, je bilo brezplodno. Obljubil sem bogato plačilo in odpust kazni krivcu, če prizna, toda uspeha ni bilo.«

»Tudi tvoje ravnanje ni bilo modro in pravično. Enega nepoštenjaka si hotel nagraditi, dočim si pozabil na 49 poštenjakov. Kako sta mogla tako ravnati vidva, ki veljata za najmodrejša moža moje dežele? Mar res ni v moji državi moža, ki bi odkril tatu?«

Dvorjan se je zamislil, nato pa rekel:

»V nizki koči pod gorami živi pastir, pošten in pameten mladenič. To je Akbar, sin pastirja Mahmuda, ki gre o njem najboljši glas po vsej deželi. Pošten je in dobrega srca, junaški in bistroumen.«

Sikandar je dal poklicati Akbarja.

V pastirski obleki se je javil Akbar vladarju. Rekel je, da bo poskusil najti storilca, ter nasvetoval:

»Daj sklicati vse svoje služabnike v eno dvorano ter jim ukaži, da morajo storiti, kar bom naročil.

Kakor mora sonce zapasti, da vzide novo in jasno, tako se bo vrnila ogrlica tja, kamor spada.«

Zgodilo se je. — Petdeset padišahovih služabnikov je stalo v vrstah v veliki kristalni dvorani.

»Slišati ste,« je govoril Akbar, »da je veliki padišah izgubil svojo ogrlico. Krivec, ki je pustil, da so njegovi tovariši trpeli za njegov zločin, se ne bo dolgo skrival.«

Po teh besedah je dal vsakemu po eno palico ter ukazal, da mora vsak označiti svojo palico na spodnjem koncu s svojim imenom. Tudi sam je vzel podobno palico in rekel: »Vse palice so docela enako dolge.« Nato je izmeril vse palice in izkazalo se je, da je res tako.

»Torej vsak izmed nas bo nocoj zaprt v posebni sobi; vsak naj deno svojo palico pod blazino, tako da bo zamenjava nemogoča. Zjutraj se tu spet snidemo. Palice imajo čarodejno moč. Tat ogrlice bo zelo presenečen, ko bo videl, da je njegova palica zrasla do jutra za dva palca.«

Nato so vsi odšli v svoje sobe.

Preden je naslednjega dne vstalo zlato sonce, so bili spet Akbar in vsi služabniki v dvorani. Akbar je meril palice.

In glej čudo!

Palica enega izmed služabnikov je bila — ravno za dva palca krajša. In to je bila palica nepoštenega služabnika.

Privedli so ga h padišahu, ga preiskali in — našli so pri njem ogrlico, zašito v žepu.

Nepošteni služabnik se je namreč bal čarodejne moči palic ter je mislil, da bo njegova palica zrasla za dva palca. Žato je obrezal, preden je legel, palico za dva palca ter jo zadovoljen položil pod blazino. Toda čudež se ni zgodil, palica ni zrasla ter je ostala za dva palca krajša in tako se je nepošteni služabnik sam izdal.

Padišah je bil vesel, bogato je obdaroval Akbarja ter ga imenoval za najvišjega oblastnika.

NAŠ SLOVARČEK

TUJK

(To pot pa za izmeno nekaj kratic, ki jih pogosto vidite, deloma že poznate, po večini pa vam niso povsem jasne!)

à (fr.), po (n. pr. bankovci à 100 Din).

a. c. (lat. = anni currentis), tekočega (tega) leta.

a. D. (lat. = anno Domini), v letu Gospodovem, v ... letu po Kristusovem rojstvu.

acc. (lat. = accusativus), akuzativ = tožilnik, 4. sklon.

ag. (lat. argentum = srebro), kratica za srebro.

aq. = aqua (lat.) = voda, tekočina. Na zdravniških predpisih (receptih) boste to večkrat videli.

au. ali aur. (lat. aurum = zlato), kratica za zlato.

br. m. (lat. brevis manu = s kratko roko) — brez okolišev, na kratko, takoj.

C (lat. centum = sto) rimska številka 100.

ca. (lat. circa = okrog) — okrog, približno, n. pr. v vsakem razredu je ca. 40 učencev.

c. l. (lat. citato loco) = na navedenem mestu.

Co. (fr. compagnie), družba, družabniki, n. pr. tvrdka Jesenovec & Co. izdeluje izvrstno opeko.

corr. (lat. corrige ali correxi) — popravi, izboljšal ali popravil, izboljšal.

D, rimska številka 500.

dat. (lat. datum; dativus), dano, napisano, izvršeno; dativ, dajalnik, 3. sklon.

d. d. (lat. de dato), z dne, n. pr. uredba d. d. 8. IX. 1919.; d. d. je tudi kratica za »delniško družbo«.

dr. ali Dr. (lat. doctor), doktor, n. pr. M. U. Dr. Ivan Skala, zdravnik (= medicinae universalis doctor = vsega zdravilstva doktor Ivan...).

ed. (lat. edidit), na svetlo dal, n. pr. knjigo.

ex off. (lat. ex officio = iz dolžnosti), iz uradne dolžnosti, uradno; zagovornik ex off. je odvetnik, ki zagovarja obtoženca brezplačno in ga je za to določilo sodišče.

BURJA

*Mrzla burja je na konju,
divjem belcu, prihrumela,
jezno cvili, vije, tuli,
ker ni sončka dohitela.*

*Suho listje se vrtinči
v divji zmedi ji krog glave,
ko drovi strupenomrzla
čez polje, vasi, dobrove.*

*Okrog dimnikov vrti se
i podnevi i ponoči,
žvižga, poje, k plesu vabi,
toda nihče ne poskoči...*

*Šele, kadar k peči spravi
deco pridno in poredno,
odbesni na divjem konju
spet v daljavo nedogledno...*

HLAPEC DAJE NAPITNINO

(ŠALJIVA ZGODBA)

Pri zdravniku dr. Lipetu Trski, navdušenem lovcu, je služil za hlapca Drejče Kumara, znan navihanec in veternjak. Čeprav doma iz hribovskih krajev, je bil fant bistroumen in je mnogokrat komu tako zagodel, da je spravil v dobro voljo vse, najbolj pa seveda svojega gospodarja doktorja Trsko, ki je bil izredno vesel vsake posrečene šale.

Župnik gospod Tomaž je bil odličen zdravnikov prijatelj. Večkrat sta tičala moža skupaj in modrovala. Kadar je prinesel doktor Trska domov kaj prida plena, se je spomnil gospoda župnika in poslal v župnišče fazana, zajca, kos srne ali raco. Za nosača je bil hlapec Drejče Kumara.

»Le, kako so naš župnik skopi. Tolikokrat sem jim že prinesel darila, pa še nikoli niso segli v žep in mi stisnili v roke napitnino. Tako ne bo šlo več dalje!«... se je jezil Drejče sam pri sebi in je sklenil, da bo ozdravil pozabljivega gospoda.

Spet nanese prilika, da je doktorju Trski padlo na lovu več zajcev, kakor pa jih je rabil za domačo kuhinjo.

»Tegale pa naj nese Drejče župniku Tomažu«, ukaže srečni lovec in izbere rejenega dolgouhca in ga pomakne v stran.

Brž so poklicali Drejčka in so ga poslali z zajcem v župnišče.

Drejče je koval po poti naklepe, kako bo spomnil gospoda župnika, da mu gre za donašanje daril napitnina.

Župnik Tomaž je sedel v svoji sobi, ko je došel Drejče v župnišče. Fant niti ne potrka niti se ne odkrije, ampak glasno in telebanasto plane v župnikovo sobo. Stari gospod se zdrzne ob vstopu neolikanega hlapca. Še bolj pa se razjezi, ko zažene hlapec doktorjevo darilo na mizo, kjer je imel gospod župnik nekaj knjig, časopisov in čašo vina. Z glasnim žvenketom se je zakotalila čaša na tla, vino se je razlilo in na tleh so pričale črepinje o neolikanem hlapcu... Knjige in časopisi pa so bili polni kiva-vih madežev, kajti je bilo v rani ustreljenega zajca še nekaj sveže krvi.

Debelo gleda župnik nerodnega hlapca in mu zaluči v obraz: »Take neotesanosti pa te gotovo ni naučil tvoj miroljubni in prijazni gospod.«

Drejče pa zamomlja nekaj nerazumljivih besed v svojo brado.

»Kaj naj pomeni tvoja neotesanost?«... zavpije jezno gospod Tomaž, ki ga je hlapčevo brundanje še bolj ujezilo.

Prinašalec pa spet znova zamomlja nekaj nerazumljivih besed.

»Naučil te bom lepega vedenja«, se tiho odloči gospod župnik, na glas pa reče: »T' se pa nisi še prav nikoli spodobno vedel. Pokazal ti bom, kako se moraš obnašati, če prideš v tujo hišo.«

Pred surovega hlapca potisne župnik stol in mu veli, naj sede.

Drejče Kumara se spusti nerodno na stol, župnik Tomaž pa stopi

pred vrata svoje sobe in jih zapre. Nato pa potrka narahlo na vrata.

»Le notri«, se odzove hlapec Drejče in v očeh se mu veselo za-iskri.

čakaj malo!... Dobremu gospodu doktorju se za darilo prav lepo zahvalim« — nato pa seže v žep, povleče kovača in ga stisne župniku v roko rekoč: »Na, tale drobiž pa

Župnik Tomaž se hlapcu ponižno priklanja in previdno drži darilo, ki ga je bil malo prej prinesel doktorjev hlapec.

»Moj gospodar, premilostni zdravnik gospod doktor Trska, vas prav lepo pozdravljajo« — župnik Tomaž se ves čas ponižno priklanja — »in vam pošiljajo tole divjачino.« Z lahkimi koraki se bliža nato gospod župnik k hlapcu Drejčetu, ki sedi nepremično v stolu. Z iztegnjenima rokama mu ponuja zajca in govori: »Moj gospodar želi, da vam darilo dobro tekne.«

Župnik položi nato zajca rahlo na vogal mize, se globoko prikloni, naglo se nato obrne in se odpravi k vratom.

Zdajci pa plane Drejče Kumara hitro s stola in zakliče »Stoj! Po-

je zate, ker si tako prijazen in si prinesel darilo... Pojdi in srkni kupico vina na moje zdravje...«

Župnik Tomaž se je začudil, ko ga je hlapec poklical nazaj, ko pa mu je stisnil v roke napitnino, se je zasmel na vse grlo. Šele tedaj se je zavedel, da ga je zviti hlapec ujel na njegov lasten trnek.

Tudi sam je segel nato v žep in je stisnil prebrisanemu hlapcu nekaj drobiža. Odslej ni Drejče iz župnišča nikoli odšel praznih rok. Župnik ni imel od tedaj nikoli več povoda, da bi se jezil zaradi hlapecve neotesanosti, niti Drejče zaradi župnikove skoposti.

Najbolj pa se je smejal Drejčevemu domisleku njegov gospodar doktor Lipe, ko mu je opisoval župnik Tomaž, kako ga je neotesani hlapec naučil dajati napitnino.

PAVLIHA

Pripoveduje Pavle Flerè

Lakomnike je spravljal Pavliha na dež in mraz, sebe pa k topli peči

Bilo je zvečer pozno jeseni. Zunaj je lilo in z dežjem se je mešala sodra. Ves premočen in premražen pride Pavliha do krčme in vstopi vanjo z veselim upanjem, da se pri topli peči posuši in ogreje. Ali klop krog peči je bila vsa zavzeta; tam

so sedeli kmetje, ki so ravnokar premlevali preimenitno, čeprav prazno vprašanje, kaj in kako bi bilo, če bi soseska naenkrat obogatela in bi z njo obogateli tudi sami.

Pavliha sede k mizi ob vratih, zavidno gleda srečne goste pri peči ter posluša njihovo klobuštranje.

Pri tem opazi, kako se jim ob razgovoru vžiga v očeh lakomnost.

Krčmar prinese Pavlihi polič vina in ga povpraša odkod in kam. Pavliha začne prav na glas pripovedovati, kako se je namenil v trg, da pa zdaj ne more naprej, ker ga je zadela huda nesreča.

»Kaj pa?« ga radovedno pogleda krčmar.

Tam pri veliki lipi zunaj vasi da je izgubil svojo mošnjo, pripoveduje z visokim glasom Pavliha; lepi denarci da so v nji, da pa je v temi ni mogel najti in mora zatorej čakati, dokler se ne zdani. — Krčmar pritrdi Pavlihi, da bi nocoj res bilo vsako iskanje zaman in prepozno, a tudi prenevšečno vreme da je za kaj takega; drugo jutro pa, pravi, da pojde sam Pavlihi pomagat.

Gostje pri peči slišijo, kako se Pavliha in krčmar pomenkujeta o izgubljeni mošnji in o lepih denarcih; brž napno ušesa in lakomnost, ki se je v njih že vžgala, se jim naenkrat docela razplamti. Hitro pobero vsak svojo kučmo, vržejo na mizo denar za zapitek, in mož za možem se izgubi v temno, deževno in mrzlo noč. Nobeden pa ni šel naravnost domov, marveč je vzlic dežju in mrazu sleherni kar le mogel tekkel iz vasi tja k veliki lipi, da poišče izgubljeno mošnjo.

Zgodba molči o tem, kako so iskali in kako niso nič našli; tudi o tem ne pripoveduje, kako so se drug pred drugim skrivali in se med seboj sumničili, kdo da je našel mošnjo z denarji. Pove nam le, da se je Pavliha preselil na klop k peči

takoj, ko so odšli možje, in da se je krohotoma zahahljal, ko so se za poslednjim zaprla vrata. Prav takrat mu krčmar prinese pečenko in med smehom mu Pavliha razodene, da vse, kar je pravil o mošnji in denarju, nič ni res, ampak si je hotel le dobiti pri peči prostor.

In se je smejal, se na toplem dobre volje mastil s pečenko ter jo zalival z vinom, medtem ko so la-

komniki tavalili zunaj po temi in mrazu ter brskali po blatu za zaželeno mošnjo. In z njim se je smejal krčmar, ki spričo tega, kar je slišal, ni bil kar nič hud, da mu je Pavliha pregnal pivce.

Zato pa si jih je prihodnji večer privoščil vsakega posebe:

»No, ali je bila težka mošnja, ki jo je izgubil Pavliha?«

(Dalje prihodnjič.)

LOJZE ZUPANC

PASTIR S ČUDEŽNO VREČO

(BELOKRAJINSKA PRIPOVEDKA)

V gorjanskih hribih je živel reven pastir. Pasel je ovce. Debelačnega kruha in mleka je imel zmerom na pretek. In kdorkoli se je namahnil k njemu, mu je otešil glad s hlebcom kruha in latvico mleka.

Nekoč pa se je v širnih gorjanskih gozdovih izgubila sama gorjanska vila. Čim bolj je tavela, tem bolj je bredla v gosto borovje in bukovje, a do jezerca, kjer je domovala s svojimi sestricami, le ni prišla. Trudna in lačna se je pod mrak zgrudila poleg stare bukve in milo zajokala.

Kadar vile jočejo, jim iz oči polze sami biseri, njih jok pa je podoben otožni pesmi, ki prihaja iz svireli in zamira nekje za devetimi gorami.

Večerilo se je že. Pastir je baš večerjal, kar mu udari v uho žalostna, zategla pesem vilinskega joka. Poskočil je na noge in prisluhnil. »Tako joka samo gorjanska vila,« je zamrmral in se napotil za glasom otožnega plača.

Po dolgem, truda polnem iskanju je našel vilo, ki je sedela pod staro bukvijo in jokala. Pred njo na tleh je bil kupček samih biserov, ki jih je bila vila najokala, a pastir se jih

ni dotaknil. Prijel je vilo za roko ter jo odpeljal v svojo kočo, kjer je z njo delil svojo skromno večerjo: hlebček debelačnega kruha in latvico mleka. Potlej je vili pokazal pot do gorjanskega jezera ter jo pospremil. Ko sta dospela do jezera, se je vila lepo zahvalila pastirju za gostoljubje in pomoč ter ga še vprašala:

»Dobri pastir, kaj naj ti dam v plačilo?«

Pastir je nekaj časa premišljeval, potlej pa je kar tjavendan zinil:

»Rad bi takšno vrečo, da bi vsakdo skočil vanjo, komur bi velel!«

»Imaš jo!« je odgovorila vila ter se potopila na dnu gorjanskega jezera v vilinski grad.

Pastir je pobral vrečo, ki se je iznenada pojavila na tleh pred njim, in odšel v svojo kočo. Zdaj je imel čudežno vrečo in je bil srečen. V jutru naslednjega dne je nagnal čredo v dolino, odpovedal gospodarju službo in se napotil s čudežno vrečo po svetu. Pod večer je došel do smuškega gradu. Nihče ni stanoval v njem, ker se je bila po vsej Beli Krajini raznesla vest, da v gradu strašijo sami vragi. On pa je pogumno stopil v največjo grajsko sobano in legel na zapuščeno postelj.

Sredi noči ga je iz spanja vzdramil strahovit krik. V sobo so pridirjali trije šepasti vragi in se kregali med seboj:

»Ali ne diši tukaj po debelačnem kruhu?« je zarjul prvi.

»Meni pa se dozdeva, da diši po mleku!« je zakričal drugi.

»Huuuu!« je zatulil tretji. »Človeka sem zavohal!«

In že so vsi trije navalili v kot, kjer je ležal pastir na postelji. Le-ta pa je brž zagrabil čudežno vrečo in zavpil: »Trije vragi, brž v vrečo!«

Komaj je bil spregovoril, že se je zgodilo. Potlej je zavezal vrečo, jo postavil v kot in znova zaspal. Ko je v dolini petelin prvič zapel, je vstal, zadel vrečo na ramo in se spustil v dolino. Na semiških gumnih so mlatiči že mlatili pšenične snope. Stopil je k njim, jim povedal kako in kaj in vrgel vrečo sred gumna med snope, rekoč:

»Hej, mlatiči, le po vragih!«

»Pi-ka, po-ka, au, au, au!« je zadelo po vsej belokrajinski kotlini. Ko so bili mlatiči vragom do-dobra zrahljali kosti, je pastir zadel vrečo s stokajočimi vragi spet na

ramo in odžvižgal dalje. Prispel je do gradaškega kovača. Naveličal se je prenašati po žveplu smrdeči tovor po svetu. Zatorej je vstopil v kovačnico, povedal mojstru kako in kaj in položil vrečo na nakovalo, rekoč:

»Holaj, mojster, le po vragih!«

»Bunkati, bunkati, joj, joj, pre-joj!« je zavekalo v kovačnici. Ko je bil mojster vragom potolkel vse roge, je pastir odvezal vrečo in zavpil:

»Ohej, vragi, brž odtod!«

Brez rog in šepajoč so jo vragi ucvrli v peklo. Pastir pa se je vrnil v smuški grad, kjer je v sreči in zadovoljstvu živel do svoje smrti. Po njegovi smrti so Belokrajinci iskali čudežno vrečo po vsem gradu, a zaman. Niso je našli. Še dandanes jo iščejo med razvalinami smuškega gradu. Zaživel bo srečno, kdor jo bo našel! — — —

IZ MLADIH PERES

BOŽIČNA ŽELJA MALE ANICE

»Jezušček, ničesar
zase te ne prosim,
željo eno samo
v srcu svojem nosim.

Daj, da vsi ljudje se
ljubijo v tej noči,
vsakdo naj ukloni
se ljubezni moči.

Pošlji topel žarek
tibe božje sreče
tja med deco bedno,
ki ji konček sveče

slika sanje daljne,
komaj dosegljive,
tem otrokom bede
iz samote sive...«

ZA MATERIN GOD

Tiho, mati, praznuješ svoj god,
tiho sredi vrvenja,
sredi sveta šumenja.

Kaj obraz Ti je zjasnil smehljaj?
Mar si se zamislila nazaj
v svoja prejšnja leta,
davno, davno že požeta?
Spomnila si se pomladi svoje?
Tiha, srečna,
kakor večna
radost je bila.

A prišli so temni dnevi,
z njimi bol in solze...

Vem, da si zame trpela, o mati,
vem, da si zame prečula noči,
vem, da si zame svoje oči
hotela izjokati.

Kako naj Ti plačam, kako naj ti vrnem?
Kakšnih cvetic naj v šopek Ti strnem?
Nimam na svetu ničesar Ti dati,
vzemi si mojo ljubezen,
o mati.

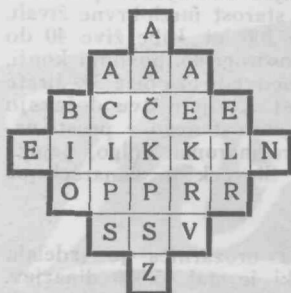
Ljudmila Seškova

ZASTAVICE

ZA BRIHTNE GLAVICE

1.

DIAMANT

- predlog,
- žensko ime,
- ptica,
- kraj na Dolenjskem,
- obrtnik,
- domača žival,
- predlog,

Srednja navpična vrsta: mladinski list.

2.

ZLOGOVNICA

Iz zlogov al, bil, do, ga, go, ka, me, mre, na, na, nja, sr, ter, ve, za, ža, sestavi osem besed, ki pomenijo: 1. mersko enoto, 2. škatlico, 3. rastlino, 4. preganjanje, 5. ribo, 6. prostor v hiši, 7. žival, 8. del rastline. — Izpremeni v vsaki teh besed prvo črko tako, da dobiš sama osebna imena. Njih začetnice ti dajo ime mesca.

3.

UREJEVALNICA

```

e k l
a e m p t
a i k l s
e k k l o
a a g l v
c d e g o
a a r t v
a k m r r
a č i p r
č e o
  
```

V posameznih vrstah uredi črke tako, da dobiš besede! Po sredi navzdol bereš ime in priimek slovenskega skladatelja.

4.

IZLOČILNICA

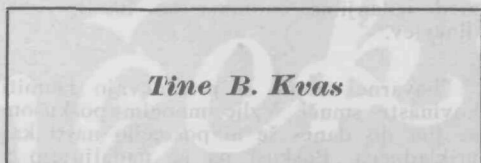
krt, ost, par, kis, pav, in, cin

Ako izločiš iz gornjih besed po eno črko, dobiš naslov znane slovenske pesnitve.

Krst mi Lavici

5.

POSETNICA

Ugani poklic tega gospoda!

6.

KVADRAT

	1	2	3	4	5
1	A	A	A	A	A
2	A	A	E	E	E
3	I	N	N	N	N
4	R	R	R	R	T
5	T	T	U	U	V

Vodoravno in navpično:

1. duri,
2. slov. zgodovinar,
3. mesto v Evropi,
4. čreslovina,
5. športni prostor.

VR
R
4.T
TI
48

REŠITEV UGANK IZ DECEMBRSKE ŠTEVILKE

1. **Mreža.** Prišel čas je krog božiča, bele naokrog goré, k dvorom bliža se lisica, v snegu zajče so stezé.
2. **Posetnica.** Učiteljica.
3. **Voščilo.** Vsem čitateljem vesel božič in srečno novo leto!
4. **Besednica.** 1. svila; 2. petek; 3. slana; 4. pomoč. — Sveta noč.
5. **Vprašanja.** Bolha bi prej ušla, ker je z verigo sploh ni mogoče privezati.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Miljutin Željeznov, Jožica Majaronova, Duško Gorečan, Ruža Sedlakova, Metka Podgorškova, Franci Fakin, Mimica Faganelova in Jožko Struna iz Ljubljane; Mirjam Tuškova in Rado Peternelj iz Maribora; Anica Zupančičeva iz Celja; Staniko Ponikvar iz Ptuja; Milena in Božidar Kokotčeva iz Stare cerkve pri Kočevju; Danica Hočevvarjeva iz Metlike; Ivan, Marjan in Matko Svolsjšakovi iz Doba pri Domžalah; Zlatica Jugova iz Studencev pri Mariboru; Boris Lunaček iz Mirne; Vida Pikuševa iz Dolnje Lendave.

Z novim letom je izdala naša Narodna banka nove bankovce po 500 dinarjev, ker so bili zelo potrebni in bodo izpolnili vrzel med sedanjima enotama po 100 in 1000 dinarjev.

Tovarne smučk si prizadevajo izumiti kovinaste smučī. Vzlic mnogim poskusom se jim do danes še ni posrečilo najti kaj prikladnega. Poskusi pa se nadaljujejo z namenom, da bi izdelali smučī, ki bi imele vsaj drsalno ploskev iz kovine. Neka francoska tovarna za propelerje je že začela izdelovati polkovinaste smučī imenovane »chawiere-ski«. Tudi nemška tvrdka Berger je že izdelala smučī iz lahke kovine, niso pa še v prometu, ker se ta novost še vedno preizkuša in popravlja. Nova polkovinasta smučka ima le kovinasto podlogo in žlebič, v glavnem pa je lesena. Prednost kovine je v tem, da se smučka ne lomi, da vselej izvrstno drsi in da se robovi ne obrabijo. Taka smučka pa je neprijetna za vzpon, ker maže na njej ne primejo. Rešitev bi bila v tem, da bi pri hoji navzgor uporabljali običajne kože.

Mladi Roger Tschurn iz Južne Francije je v svojem 19. letu pri neki nesreči izgubil nogo. Bil je pa strasten plezalec in smučar. Da bi se mu ne bilo treba odpovedati tem športom, si je omislil posebne bergle, na katere lahko pritrdi tudi smučī. S tem pripomočkom more neovirano smučati kakor prej.

V kavkaškem mestu Tiflisu v Rusiji obratuje železnica, katero so zgradili otroci. V prostih šolskih urah je delalo 500 otrok dolge mesece, da so zgradili železnico, katere tir ima širino 75 cm in je dolg 500 metrov. Železnica ima majhno lokomotivo, ki je ravno taka kakor velike, in tri vozove. Pred tremi meseci so jo ob velikanskem navdušenju otrok in tifiškega prebivalstva svečano otvorili. Doslej je železnica odpravila že 65.000 oseb. Sedaj jo nameravajo šolarčki podaljšati za cel kilometer in zgraditi k dvema kolodvoroma še tretjega. Mala železnica ima pri vsem še to prednost, da se na njej med vožnjo še ni zgodila nobena nesreča.

Najstarejše drevo na svetu kažejo na pokopališču pri Sveti Mariji Tulonski v Mehiki. Pravijo, da je tista cipresa stara nanjmaj 6000 let. Visoka je 50 metrov, v obsegu pa meri 33 metrov.

Angleža Chalmers Michelle in Stanley Flowers sta mnogo let proučevala dolgolet živalskega življenja. Po njihnih podatkih dosežejo najvišjo starost firzlokrvne živali. Zelve ućakajo do 200 let. Ribe žive 40 do 60 let, sloni 50, nosorogi 45, povodni konji, konji in kiti 40, medvedi in opice 35, žirafe in mačke pa 30 let. V ujetništvu doćakajo divje živali višjo starost nego v prosti naravi. Ptice žive razmeroma dolgo, papige celo do 105 let. Slavček in kanarček pa doćakata 25 let.

Neka angleška orožarnica je izdelala operacijski nož, ki je stal 45.000 dinarjev. Seveda nož ni običajni operacijski nož, temveč posebna priprava, ki jo je naročil naravoslovni inštitut univerze in jo bo uporabljal za operacijo žuželk pod mikroskopom.

Najvišjo žično vzpenjačo bo v kratkem dobila Evropa, in sicer na najvišji vrh v Tatrah. Gradnja te vzpenjače bo stala 24 milijonov dinarjev.

250 kipov in drugih okraskov so napravili iz premoga za svojo razstavo rudarji v Semoviću na južnem Poljskem.

Na novega leta dan so v Ljubljani pokopali upokojenega gimnazijskega ravnatelja gospoda Frana Novaka. Pokojnik, izvrsten, srčnodober vzgojnik, si je stekel ne-

venljivih zaslug kot ustanovitelj in izgraditelj našega tlesnopisa. Ohranimo časten spomin »očetu slovenske stenografije«!